

Készülődés az új tanévre

Megyei tanácskozás Szegeden

Tegnap délelőtt kezdődött meg az új tanévet előkészítő tanácskozás Szegeden, a megyei tanács nagytermében. A kétnapos értekezleten a megye valamennyi alsó- és középfokú iskolájának igazgatói, a szakfelügyelők, az iskolai pártbizottságok titkárai, a megyei, járási, városi pártbizottságok propaganda- és művelődési, illetve a tanácsok művelődésügyi osztályainak munkatársai vesznek részt. Ökrös János, a pedagógusok szakszervezete megyei bizottságának titkára köszöntötte tegnap a tanácskozás résztvevőit, köztük dr. Ágoston Józsefet, a megyei pártbizottság titkárát és Hantos Mihályt, a megyei tanács elnökhelyettesét, majd megnyitotta az értekezletet, amelynek első napján három előadás hangzott el.

Dr. Ágoston József időszaki köznevelődési kérdésekkel foglalkozott előadásában. Az oktatáspolitikai és a köznevelődési pártbizottságok egységes szemléletének kialakítása érdekében kiemelte a köznevelődési összefüggéseket, foglalkozott azokkal a feladatokkal is, amelyek a végrehajtás során a pedagógusokra hárulnak. Az elmúlt tanév tapasztalatairól és az új iskolaévi feladatokról dr. Szalontai József, a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője számolt be. Az utóbbi években az iskolai munkában, az intézmények fenntartása és működési feltételei terén nagy jelentőségű változásokat idézett elő a tanács törvény és az oktatáspolitikai határozat. Végrehajtásuk eddigi tapasztalatait az idén márciusban országos szintű megartott minisztériumi vizsgálat alapján összegezte dr. Szalontai József.

A negyven Csongrád megyei általános, tizenegy szakiskolában, kilenc gimnáziumban és négy szakmunkásképző intézetben folytatott vizsgálat szerint a tananyagcsökkentést egyetértéssel fogadták a megye pedagógusai. Az elmúlt tanévben megnövekedett a nevelők érdeklődése a korszerűbb pedagógiai módszerek iránt, így csökkent a tanulók emlékeztetének megter-

helése és több idő jutott gyakorlásra, készségek és képességek fejlesztésére. A vizsgálat során azonban az is nyilvánvalóvá vált, hogy sokféle ellentmondás nehezíti a határozat végrehajtását. Az egyes iskolákban különbözőek a tárgyi és személyi feltételek. A tanítás megkezdésétől kezdve nem mindenhol használják jól a pedagógusok közül még mindig sokan dolgoznak képzés nélkül és — főként a járási iskolákban — sok a városból kijáró tanár. A keltetnél lassabban változnak a pedagógusok nevelési elvei, kevés a tanulók világnézetét, erkölcsi tudatát, személyiségét fejlesztő módszer.

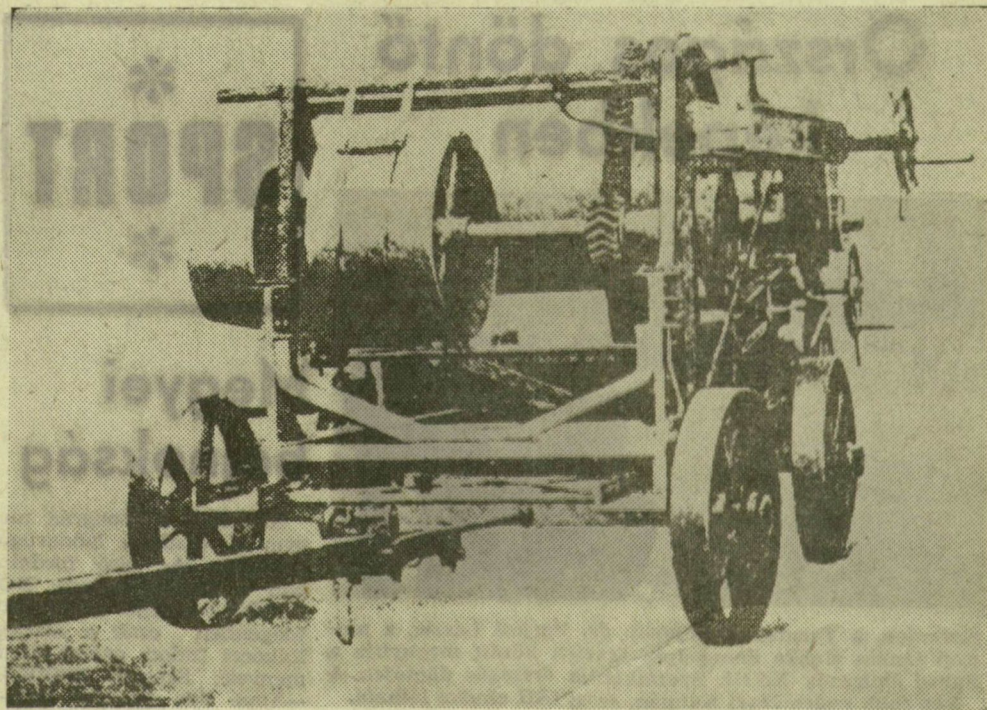
A vizsgálat megmutatta, hogy nem megfelelő mértékben nőtt a tanulók szabad ideje, nem csökkent a bejáró diákok túlerhelése. Az iskolán kívüli tartalmas időtöltés érdekében jobbára össze kell hangolni az ifjúsági szervezetek akcióit és fejlesztési kell az iskolák és a köznevelődési intézmények kapcsolatát. A nevelők munkája megszaporodott az elmúlt tanévben. A nagyobb megterhelés az új intézkedések következménye, de átmeneti jellegű: az iskolákban nem többet, hanem másképpen kell dolgozni — az új szemlélet meghonosítása időt igényel.

Dr. Szalontai József előadásában foglalkozott a tanács irányító munkával, ismertette, hogyan gyakorolják munkáltatói jogkörüket az iskolák igazgatói. Értékelte a szakfelügyelők tevékenységét, megjelölte a nevelők továbbképzésének feladatait. Végül hangsúlyozta: a most kezdődő tanévben a tavaly bevezetett intézkedések teljes megvalósítása a cél. Ezt a munkát csak az oktatáspolitikai és a köznevelődési határozat összefüggéseinek figyelembevételével, ezek szellemében lehet elvégezni.

Délután dr. Koncz János, a megyei pártbizottság titkára az iskolai pártbizottságok munkájáról tartott előadást a tanácskozáson. Az értekezlet szünetében dr. Szalontai József megnyitotta a *A festészet az őskortól napjainkig* című, összesen 240 reprodukciót bemutató kiállítást. A megyei tanács háza előcsarnokában megrendezett tárlattal — amelyet a megye és a város iskoláiba, művelődési házaiba is elvisznek majd — egyszerűen kívánják szolgálni a köznevelődést és az iskolai nevelőmunkát. A legnagyobb művészek kéziműveinek reprodukcióit gyűjtötték össze azzal a céllal, hogy a vándorkiállítás segítségével a képzőművészeti érdeklődés felkeltését, izlést formáljon és szemléltető anyagként szolgáljon az iskolai oktatásnak.

Ma szekciósülésekkel folytatódik a tanév-előkészítő tanácskozás. A különböző intézménytípusok vezetői a konkrét feladatokról kapnak tájékoztatást a szakfelügyelők, illetve a megyei művelődésügyi osztály csoportvezetőitől.

S. E.

A zalai olajmúzeum

Az *algódi* szénhidrogénmező akár egy óriás üzem: fényes tartálysorok, ide-oda tekergető vezetékek, sárgás lángot eregető kutak követik egymást. A hatalmas „mezei gyárban” modern berendezések hozzák a felszínre az olajat és a földgázt — életkorukat inkább *években*, mint *évtizedekben* lehet mérni. A gépmatuzsálemek hiányoznak innen...

Maga a kőolajkutatás sem tekint vissza valami nagy múltra — az első fúrásokat 1859-ben végezték *Amerikában* —, de az azóta eltelt százegynéhány év során mégiscsak összegyűlt annyi írásos és tárgyi emlék, amely megérdemli, hogy immár *múzeumi* anyagként megismerje az utókort.

Azt, hogy a szénhidrogénkutatás, -bányászás emlékeit összegyűjtés és kiállítás, először az *Egyesült Államokban* — az első sikeres fúrások színhelyén — határozták el, majd az európai olajbányászat egyik legismertebb központjában, a *romániai olajmezőkön* is megnyitottak egy hasonló gyűjteményt. Hosszú ideig csak ezt a két olajmúzeumot tartották számon a világon, egészen addig, amíg 1969-ben meg nem nyílt a *Dunántúli Olajipari Múzeum, Zalaegerszegen*.

amely *hazai* produktumként elsőként tette lehetővé a modern geofizikai kutatásokat. Azután az a tény, hogy a magyar kőolajkutatás nem sokkal követte az első, amerikai vizsgálatokat. (*Zsigmond Vilmos* még a múlt század második felében kezdett olaj után kutatni — egy vízfűréshez hasonló berendezéssel —, *Zsibó és Szencs* környékén.) És épp így az a körülmény is, hogy a magyar mérnökök, geológusok számos *találmánnyal*, technológiai újítással segítették a gyorsan fejlődő iparágat. (*A Magyar Vagon- és Gépgyár* például már 1897-ben megkezdte a tizenöt tonnás tartálykocsik gyártását, a *Weiss Mannfred Művek* pedig — 1936–37-ben — kísérleti tankautókat szállított az *Anglo Persian Oil Co.* vállalat rendelkezésére.)

Mindez kellőképpen indokolja a múzeumlapítást.

Az iparág emlékeit először a *soproni bányász-múzeum* „A magyar kőolajbányászat története” című kiállítása mutatta be, amelyet aztán szerencsésen egészített ki a *miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem* eszközgyűjteménye. E két gyűjteményt vonták aztán össze, és nyitották meg — egyelőre — *Dunántúli Olajipari Múzeum* néven.

Azt, hogy a múzeum miért *zalai* — pontosabban *Zalaegerszegre* — került, fölösleges indokolni. Magyarországnak a délnyugati táján kezdtek először, 1917–18-ban olaj után kutatni, s ugyancsak ott találtak nagyobb mennyiségű, ipari termelésre is alkalmas kőolajat, 1937-ben. Mindemellett egy másik körülmény is *Zalaegerszeg* javára döntött: ott nyitották meg a *Göcseji Földmúzeumot*, amelynek szomszédságában jó terület kínálkozott egy hasonlóképp *szabadtéri* jellegű ipartörténeti bemutató számára.

Az 1969-es megnyitás után 1971-ben *országos gyűjtőkörrel* ruházták fel az intézményt, amely attól kezdve már nevében is hangsúlyozza, hogy nemcsak *dunántúli*, de — *Magyar Olajipari Múzeum*.

MIÉRT ZALÁBAN?

Azt, hogy a múzeum miért *zalai* — pontosabban *Zalaegerszegre* — került, fölösleges indokolni. Magyarországnak a délnyugati táján kezdtek először, 1917–18-ban olaj után kutatni, s ugyancsak ott találtak nagyobb mennyiségű, ipari termelésre is alkalmas kőolajat, 1937-ben. Mindemellett egy másik körülmény is *Zalaegerszeg* javára döntött: ott nyitották meg a *Göcseji Földmúzeumot*, amelynek szomszédságában jó terület kínálkozott egy hasonlóképp *szabadtéri* jellegű ipartörténeti bemutató számára.

— Mintegy fél század eredeti felszerelés, szerkezet, berendezés a szabadban felállítva várja a látogatókat — mondotta. — Van közöttük teljes *kutató- és fúróberendezés*,

valamint számos feldolgozási, szállítási eszköz. A kőolajipar *őskorát* idézi egy *Lapp-gyártmányú* fúrókocsi, s ugyancsak a hazai kőolajkutatás és -feltárás első éveiből való az a *Rotary-rendszerű*, gözzel hajtott fúróberendezés, amely 1935 és 1954 között 162 kutat mélyített le, több mint 210 000 méter mélységben. (A *Rotary* elnevezés arra utal, hogy ez a fúró már *forgó* vésővel dolgozott, s nem „útvé mőkődvé”, mint a még korábbi fúrók...) A termelés-történeti eszközök között láthatók még egyebek között a *mélysivattyú hímák* — ezekre csak Zalában volt, s van szükség, ahol a szénhidrogéneket nem hajtja a felszínre az *algódi* mezőre jellemző *rétegnomád* —, a különböző típusú *lyukbejéző* és *kútjavító* berendezések, *kittörésgátlók*. Ez utóbbiak közül feltétlenül a legérdekesebb az *Algódi* 168-as kút kitérőgátlója, amely az emlékeztető gázkitörés során teljesen összeégett.

A termelés-történeti eszközök között látható Zala első, nagy mennyiségű olajat adó kútjának felszíni szerelvénye, szaknyelven szólva „karácsonyfája” is.

A szabadtéri kiállítás része az a *fedett csarnok* is, ahol a kisebb gépeket, műszereket, szerszámokat őrzik.

A legérdekesebb anyag a *zárt csarnokban* látható. Van itt *terepasztal*, amely a geológiai szerkezetet — a kőolajnak és a földgáznak a szerkezetben való elhelyezkedését — mutatja; vannak itt makettek, modellek, amelyek a fúrást és a kitermelést teszik érthetővé.

Mint Tóth Ferenc elmondotta, 1975-re számba veszik az egész magyar olajipar meghatározó jellegű műszaki emlékeit, elkészítik a *múzeumi címjegyzéket*, elkészítik a *katalógust*. Mindemellett a magyar olaj történetére vonatkozó dokumentumok gyűjtését is erőteljesebben folytatják majd; e kutatás mind az olajipari vállalatok, intézmények irattárait, mind pedig a levéltárakra kiterjed.

S még egy — szintén „profitágító” — feladat: a *zalaegerszegi olajmúzeum* munkatársai megkezdtek az olajipar *nemzetközi* szakirodalmának összeállítását is, s azt tervezik, hogy a fiatal intézmény hamarosan az egész világra kiterjedő *statistikai figyeloiszo*lgálatot szervez, *információs* szolgálatot teljesít. Amilyen olajipari „adatbank” lesz — nemcsak a múlt emlékeinek őrzője, de a jövő munkájának aktív segítője is...

Akác László

Címkeplünk: „Lapp”-gyártmányú fúrókocsi. (Bojár Ottó felvétele.)

Apolló '74

Pergő műsor, izgalmas attrakciók

Ismét cirkusz verte fel óriási sátrát Szegeden, a Kolozsvári téren, két hónap alatt immár a második utazócirkusz. Az olasz művészek után most az Apolló '74 cirkusz vendégzerepel Szegeden. Európa egyik legnagyobb utazócirkusza két évvel ezelőtt már fellépett műsorával a városban, s múlt évi jugoszláviai fellépéssorozatuk után az idei hazai turné ismét Szegeden vendégzerepelnek pár napig. Bár a mostani műsor nincs olyan magas színvonalú, mint a két évvel ezelőtti, mégis nagyszerű estét szereznek a közönségnek.

Az Apolló '74 művészei nagyon érték a cirkusz nyelvét. Tudják, miért szeretik az emberek tömegei még ma is, a huszadik század harmadik harmadában az egyik legősibb művészetet, a cirkuszt. Az óriási sátorban a kör alakú manézban mindenki fölfedezheti azokat a tulajdonságokat, melyek belőle hiányoznak; merészséget, bátorságot, ügyességet, erőt, kitartást. Izgalmas, pergő, váratlan fordulatokban bővelkedő produkciót mutat be az Apolló '74 cirkusz társulata. A jó zenéről a *Big Soul Band* gondoskodik, Boóc János vezetésével. A legszínvonalasabb műsor-

számok között említhetjük a harmincmászás teenager elefánt, Lilla fellépését. Úgy táncol, olyan kecsesen és bájosan, mintegy primabalerina. Amikor szájába veszi idomárnőjét, még a léghajmögést is lehet hallani a hatalmas sátorban. A nagyműltű és világhíres *Donner*-família ismét elkápráztat bennünket állatszámával, a lovagló tigrissel, az engedelmes paripákkal. Bájos kutyarevű egészíti ki a műsor állatprodukcióit.

Az *artistaszámok* közül kétségtelenül legnagyobb elismerést *Simon Tibor* Jászai-díjas artista produkciója jelentette. A sátor légterében, 10 méter magasságban, lengő trapézban mutatja be a világon szinte egyedülálló, lélegzetelállító fejezésű, legyőző mutatványát. A veszély közelsége és a produkció nagyszerűsége olyan csendet varázsol a cirkuszba, hogy az acélkötél suhanását lehetett csak hallani. Könnyűség, erő és 3 órán át tartó, folyamatos fellépés, az *Árpád* dísz akrobatamutatványait. Az artistaképző iskola négy végzős növendéke görkorcsolya-produkciót mutatott be, és nagyszerűen tudták a *Tibor* kötélzámát, mely azt is bizonyította, hogy a cirkuszhoz velejárója, ha nem mindig

minden mutatvány sikerül tökéletesen. A humorról a cirkusz két bohóca, *Géza* és *Peti* gondoskodik, valamint egy osztrák vendégművész rekesszámait próbára tevő magánszáma.

T. L.

Mikrobiológiai vándorgyűlés

Ivánovics György akadémikus tiszteletére, 70. születésnapja alkalmából, Szegeden rendezték meg a Magyar Mikrobiológiai Társaság idei vándorgyűlését.

A háromnapos program tegnap, csütörtökön plenáris üléssel kezdődött a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Központjában. Megnyitott *Béldi Ildona* professzor, az ülés elnöke, a Szegedi Orvostudományi Egyetem mikrobiológiai intézetének igazgatója mondtott. Az elnökségben helyet foglalt Ivánovics György akadémikus, az MMT elnöke, *Farkas Elek* professzor, az MMT főtitkára, valamint *Décz Lajos* professzor, a Vácz Orvostudományi Egyetem mikrobiológiai intézetének igazgatója. Ezúttal adták át a *Manninger Rezső*

emlékére alapított plakettet is. Az érmekeztetést Vácz Lajos professzor nyújtotta át a mikrobiológiai kutatásokban kiemelkedő eredményeket elért tudósoknak: a szegedi Ivánovics György akadémikusnak, valamint *Johan Béla*, *Alföldi Zoltán*, *Nyíredy István*, *Weiss József* Gyula és *Köves János*, budapesti professzoroknak. A kitüntetettek ezután röviden ismertették munkásságukat.

A nagygyűlés délután szekciósülésekkel folytatódott. A közel 200 résztvevő két témában — *Vírusok*, *Mezőgazdasági mikrobiológia* — hallgatott előadásokat. Ma, pénteken a baktériumgenetika, az általános mikrobiológia és az immunológia körében végzett kutatásokról lesz szó. Az előadások holnap folytatódnak.